

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tujce dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Na vrhuncu so!

(Lz učiteljskih krogov.)

Odkar je povabil ljubljanski škof (oziroma njegovi svetovalci) slovenske učitelje k duhovnim vajam, odkar so se zavedni slovenski učitelji odločno uprli tej zviti nakani klerikalne stranke, ki jih je hotela na ta način zvabiti v svoj tabor, zasejati med nje seme prepira in nesloge ter pomagati svojemu umirajočemu življenju k zdravju in moči, je vse naše klerikalno časopisje, ves klerikalni aparat v živahnem gibanju in delu! Od očeta „Slovenca“, ki je v zadnjih številkah poln obrekovanja, sumničenja, zabavljanja, škodaželjnosti in nesramnega denunciranja slovenskih učiteljev, tja do kričnega paglavca „Domoljuba“ — vsi ti umazani lističi so v poslednjem času polni infamnih člankov, listkov in notic, katerih besede kot ostrupljene pušice frče v vrste onih učiteljev, ki se ne boje javno in brez hinavstva in hinbe priznavati svojega svobodnega mišljenja in svoje goreče ljubezni do svobodne šole. V tej vrsti črnih naših sovražnikov seveda tudi vpije „Slovenski List“, ki kima kot suho strašilo na široki poljani in nervozno giblje svojo obrito brado. Vsa ta piškava vojska brusi orožje in se zaganja s strastno silo v naše vrste in v posameznike — v naše vrste zato, da bi jih raztrgala, v posameznike zato, da bi jim škodovala, pripravila ob ime in spoštovanje in — če bi šlo — tudi ob kruh!

Kako obrezujejo gosja peresa! Od Andreja Kalana do Antona Koblarja — vsi večji in manjši, bolj ali manj brihtalni politiki in politikuni — stikajo glave, drsajo po nedolžnem papirju, kujejo članke, pozvedujejo tuintam, kje bi se dobil kdo, da bi kaj izdal. Črne sence švigajo okolo redakcije klerikalnega časopisja, kujejo verige in lance, spono in jarme, da bi nas zakovali vanje, in naše učiteljstvo in šolstvo upregli v klerikalni voz!

In še več! Pri gospodu očetu Lenartu in katehetu Kržiču, ki na zlo sedita v deželnem šolskem svetu, podaja roka roki

kljuko. Kako bi vender napravila ta dva gospoda, da bi razgnali to liberalno učiteljstvo! Treba bi hudičevih otokov, da bi se na njih pokorili liberalci — učitelji! Treba bi šole na Grintovcu, na Mangartu, na Kleku, da bi poslali tamkaj v pregnanstvo one, ki se drznejo dvigniti glas proti klerikalnim lovcem!

In kako znajo! Kar pišejo črni voj-skovodje, to hočejo podtakniti učiteljem, o katerih sanjajo, da so priskočili v njihov tabor! A povemo jim tudi brez ovinkov, da ni v njihovem taboru niti onih trideseterih, ki so bili pri duhovnih vajah, in če bi vedeli klerikalni gospodje, da so se udeležili nekateri duhovnih vaj iz vse drugih namenov nego iz prepričanja, potem bi se tudi več tako ne širokoustili in jih ne obkladali s „poštenimi, značajnimi in vernimi učitelji“ — med tem, ko privoščijo nam, ki nismo hinavci, nazivke „podlih, surovih in neolikanih liberalcev!“

Gospoda, mi se prav dobro poznamo, in kot na dlani je naše slovensko učiteljstvo pred nami!

A na vrhunec nesramnega, najpodlejšega obrekovanja in najdebelejših laži se je pospel zadnji „Domoljub“ — list, ki ga bero preprosti ljudje. „Domoljub“ na prvih štirih straneh naravnost ščuje slovensko ljudstvo proti učiteljstvu, ga hujska proti šoli in mu neti plamen sovražstva do šole in učiteljstva! Ta številka „Domoljuba“ bi morala biti prav za prav zaplenjena, zakaj nikakor ni izključeno, da ne bo doseglo nje infamno pisarenje pri zaslepljenih kmetijskih stariših uspeh, da bodo vohunili za učitelji, da bodo gledali na vsak njihov korak, da bodo vse, kar store, imeli za slabo in zlo, da bodo v vsem delovanju njihovem videli grozno liberalno pošast, ki hoče požreti slovenskim šolam poštenje in vero, da bodo navajali v vohunstvu svojo deco, ki bo s hinavskim obrazom prežala v šoli na vsako učiteljevo besedo, na vsako njegovo kretnjo.

„Slovenec“ nas je imenoval dekle

liberalne stranke, „Domoljub“ nas imenuje našemu spolu primerno hlapce liberalne stranke in pravi, da kot taki razdiramo rodbinsko življenje, ne priznavamo katoliške vere, odgajamo deco v brezverstvu in uničujemo kmetiški in obrtni stan. Za Boga svetega, to smo hudiči, ne pa ljudje! A „Domoljubu“ povemo v hinavsko lice, da laže kot cigan, da je tako pisanje falotsko in lumparsko! Da, to trdimo odločno in zavestno in ne bojimo se nikogar in ničesar! In vprašamo se, kako more pisati blagoslovljena roka take ostudne laži, kakor je trditev, da je „Zaveza“ sovražnica krščanskega ljudstva, zlasti kmetijskega stanu, kako more taka roka pred oltarjem prijemati telo Kristusovo, ako piše tako vnebovpijoče laži? — Odgovorite!

Pa tudi dokažite svojo trditev, gospoda! Veste, da se lahko vzame človeku čast in poštenje — zato znate lagati; a tudi morda veste, da se težko vrne, kar se vzame. Ogromno večino slovenskega učiteljstva ste zadeli v najsvetejša njegova čutila. Onemu narodu, med katerim deluje blagoslovljeno in srečonosno, ga kažete kot njegovega največjega sovražnika, ker mu hoče vašo laž iztrgati iz srca vero do Boga in ljubezen do naroda. A v resnici je slovensko učiteljstvo verno in s poštvalnimi silami deluje za blaginjo slovenskega ljudstva. In to ljudstvo hujskate proti nam, hujskate ga na nečuten način! „Domoljub“ piše: „Torej ne več po katoliški veri, ampak na „drug način“ bodo sedaj učitelji vzgajali mladino! Ta drug način nam je znan: Očitno brezverstvo, sramotenje cerkve in „prosta ljubezen!“ Kaj porečete vi na to, katoliški stariši, za to brezverski učitelj ne vpraša!“ — Ogorčeni smo plunili pri teh besedah!

Ali še nesramnejše je to, ker piše „Domoljub“, da smo bili proti onim učiteljem, ki so se udeležili duhovnih vaj zato, ker so prejeli pri duhovnih vajah sv. Rešnje telo... Zahtevamo kar naravnost, da nam pove laž-

nivec „Domoljub“, kdaj smo to trdili, ali govorili, ali pisali? Dokler nam tega ne dokaže, mu ostane pečat lažnivosti, podlosti in hudobnosti očitno vtisnjen na čelu! Takrat, ko so si izmislili tiste duhovne vaje, smo brez ovinkov izrazili svoje mnenje in misli o njih in smo trdili, da so zgolj politiški eksperiment. Niti z eno črko se nismo dotaknili vere — no, pisali smo le, da vsak lahko opravlja duhovne vaje zase doma, da se ni treba kazati svetu kot farizejem, temveč da se ravnajmo po besedah Kristovih, ki je dejal, da se zapri v sobo in moli zase! — Tako je učil Bog, in božji nauk nam menda vendar še danes več velja nego ukrepi in nastave vseh ljubljanskih doktorjev svetega pisma!

Laž so tudi te besede: „Sicer so že (to smo mi „liberalci“) prej preganjali, sramotili in obrekovali one učitelje, ki so si ohranili katoliško zavest...“ Samo en slučaj nam povejte, ki dokaže vašo trditev! Mi vam jih povemo lahko več, iz katerih je razvidno, da so klerikalci preganjali učitelje, ki se niso slepo vdali njih volji, in ki niso hoteli biti njih orodje. Ako trdimo, da hoče klerikalstvo razdvojiti učiteljski stan, ne trdimo s tem, kakor piše „Domoljub“, da ga hoče razdvojiti katoliška cerkev, zakaj klerikalstvo ni bilo nikdar in ne bo identično s katoliško cerkvijo. Naše klerikalstvo, ki laže in obrekuje, ki izkorišča cerkev v politične namene, je v sramoto katoliški cerkvi! In proti takemu klerikalstvu smo, a ne proti Kristovi cerkvi. Ta združuje, a ne razdvaja, ta ljubi, a ne sovraži, ta vabi k sebi, a ne preganja. Naši klerikalci pa nas mečejo iz cerkve, ker nas hočejo siloma prepričati, da nimamo mi nič več vere, ker nas primerjajo nasproti ljudstvu s pogani, ki so preganjali kristjane, ker imenujejo našooliko pogansko, ker pravijo, da hočemo iz šole odstraniti križ, odpraviti krščanski nauk iz šol, iztrgati mladino vero iz srca in jo pripravljati na krvavo preukojico, ki bo odpravila cesarje, državo, cerkev, last-

LISTEK.

Slovensko gledališče.

(„Logarjevi“. — Obraz iz domačega življenja v štirih slikah. Spisal Jos. Stritar.)

Jos. Stritar je spisal „Logarjeve“ ter pod naslov podpisal, da so „igra v petih dejanjih“. Z dovoljenjem pisateljevim so izpremenili igro v „obraz iz domačega življenja“ in pet dejanj so skrčili v štiri slike. Gledališki kritik presoja igro tako, kakršno vidi na odru, literarni kritik jo sodi tako, kakršno bere v knjigi. Nam je torej danes govoriti o tem „obrazu iz domačega življenja“...

1. Stari Logar. Matija, sin Logarjev, in dekla Polona se pogovarjata ter kmalu zavijeta govor na Janko, tega večnega študenta, starejšega sina Logarjevega. Njegovo študiranje spravlja Logarjevino pod nič. Polona je tega vesela, ker je prepričana, da bi je Matija sicer — ko bi bil še bogat — ne vzel za ženo. Vstopi mati Liza in začne tožiti o sinu, ki zapravlja na Dunaju denar ter tira dom v pogubo. Sedaj hoče zopet sto goldinarjev. Seveda, kako se bi tudi učil, če nima denarja, ne obleke, ne stanovanja! Najboljše bi bilo, da pride domov. Dela in črnega kruha se bo

že privadil. Pride oče Andrej, ki je šel v trg menda zato, da izposodi stotak. Sedejo k večerji, ali nič jim ne gre prav v slast. V dialogu, ki ga govorita Andrej in Liza, razpravljata seveda le o Janku, ki je vanj oče slepo zaljubljen, in ki bo še kdaj imeniten jezični doktor, kateri bo gotovo srečno rešil dolgoletno pravdo, ki jo ima Logar z nekim sosedom. Matija, ki je prej odnesel skledo v kuhinjo, se vrne ter tudi povzame besedo. Očetu pove, da ni ravnal z obema sinoma enako. Matija mu je nič, Janko vse. Andrej torej misli, da je Matija zoper brata, in to ga razvneja bolj in bolj. Ko mu pa sin svetuje, kako in kaj naj ukrene zavoljo Janka, vskipi stari Logar docela. Razvije se med sinom in očetom prepir, v katerega pomirajoče poseže zdaj Liza, zdaj Polona. Oče celo zavihti toporišče nad sinom in končno pokaže njemu in ljubici Poloni vrata ter Matiji ukaže, da mu ne sme več pred oči. Mati joka, Polona v naglici pospravi svoje reči, Matija reče s posebnim poudarkom, ko mu oče prepove, še kdaj stopiti pod streho, da bo morebiti on prišel pod njegovo — in odide s Polono.

2. Logarjev študent. Na Dunaju smo v gostilnici. Za dolgo mizo sede: Janko Logar, njemu ob levi in desni dijaki Zorko, Dušina, Ropotaj, Kozobrad, Mokar...

Dijaki govore to in ono, napijajo svoji družbi in očetu Jankovemu, ki pošilja denar, katerega uživajo vsi. Janko je blede, zamišljen, molčeč... Vstane Mokar in pripoveduje, kako nesrečo je imel s starimi škornji, katere bi rad izgubil, pa jih ni mogel. Ko je gotov, predlaga Janko, naj spet sprejmo v družbo izključenega tovariša Potrčnika. Sprejeto z dodatkom, da mora Potrčnik plačati pet litrov vina. Ko pove še Kozobrad, kako ravna z upniki, vstane spet Janko in napije domovini. Napitnico sprejmo navdušeno in zapojó „Lepa naša domovina“. V sobo stopi pomarančar — Matija in ponuja dijakom svoje blago. Ko pride do Janka, se spogledata, spoznata in ostrmita. Matija naglo odide. Tudi dijaki se odpravijo v kavarno.

3. Povratek. V kmetiški gostilnici sedita kmeta Somrak in Slivar ter govorita o davkih, o slabi letini in o Ameriki, kamor se odpravljata tudi stari Logar. Ko odideta, pride počasi in plaho Janko. V ponošeni obleki je, bledih, upadlih lic. Sede za mizo ter položi večkrat roko na srce. Pride natakarica Lenka ter ga začudena spozna. Sedé poleg njega, in začneta se pogovarjati o lepih, mladih časih, ko sta še hodila v šolo. Pripovedujeta drug drugemu razne dogodke iz mladih dni, iz katerih je razvidno, da sta se prav rada

imela. Nekoč je kupil Janko Lenki prstan za dva krajcarja, in ta prstan hrani Lenka še sedaj ter ga pokaže Janku, ki ga vzradoščen poljubi. Potem mu prinese vina in klobaso, ter začne zopet govoriti o časih, ki so bili. Iz tega pogovora zvemo, da je nekoč naklestil Janko dečaka, ki je zmerjal Lenko s „piko“. Vstopi oče Logar. Nekoliko se ga je nabral. Sede za mizo in zahteva vina. Lenka mu ga prinese in odide. Janko spozna očeta. Oče plane pokonci, zgrabi palico in jo zavihti nad njim. A roka mu omahne, ko vidi, da sin mirno čaka udarca. Oče mu veli, naj sede k njemu, in začneta se pogovarjati: kako je prišel Janko z Dunaja, da mu je umrla mati, da peče Matija na Dunaju kostanj, da je najboljši, najprijnejši človek, da je skočil Janko v Dunav, pa da so ga rešili in poslali domov, ko je nekoliko okrevljal v bolnici, da hoče stari v Ameriko in da mora Janko z njim. Pride Pikin Jože, originalen piskač in pevec, ki zastoni pije, za denar poje. Na očetovo prigovarjanje zapoje tudi Janko, a njegova pesem je otožna. Oče ga prosi, naj zapoje veselo pesem: „Bratci, veseli vsi!“ Janko stopi sredi sobe, začne peti, a med petjem ga zadene kap, in mrtev se zgrudi na tla.

4. Pri mladem Logarju. Tonček sedi za mizo in izdeluje računsko nalogo. Vstopi mati Polona, ga opominja k pa-

ninsko pravico in zakramente svetega zakona! Pravijo tudi, da prepovedujemo duhovnikom pouk v šoli, dasi je resnično samo to, da mnogi duhovniki-kateheti ne opravljajo svojih dolžnosti! In tako dalje, in tako dalje...

„Domoljub“ zbuja sovraštvo do šole tudi s tem, da piše: „Krščanski stariši, ki ste po postavi prisiljeni izročati svojo mladino učiteljem... Naš državni zakon je že itak čuden, ker trga otroke starišem iz hiše in ne povprašuje po istiniti potrebi... ker morate svoje otroke pošiljati v šolo, ker jo morate plačevati... Vi pa odločno zahtevajte, da oni, ki hočejo od vas (kakor da smo kozji pastirji) imeti take plače, morajo tudi za vaše koristi delati!“

Povejte nam, kdaj, kje in kako smo delali zoper koristi ljudstva in mladine? Ali ni slovensko učiteljstvo docela izvrševalo svojih dolžnosti? Ali nismo vedno in povsod govorili in delali kot ljudski učitelji, kot katoliški učitelji? Ali smo do danes storili pri pouku, pri vzgoji kaj veri nasprotnega, s šolskimi zakoni in odredbami neskladnega? Ali poznate naše šolske knjige, iz katerih se uči mladina, in katere so spisali ljudski učitelji? — Ali poznate te pobožne knjige? — Potem govorite, sicer molčite in ne dražite ljudstva!

Dobro! Kdor je z vami, ne more biti z nami, in obratno! Imejte jih, saj jih ne bo dosti. Mi se bomo tem trdnje, v tem večji medsebojni tovariški ljubezni združili in z jasnim licem, s ponosno zročimi očmi bili boj, četudi žrtvujemo koga za svojo sveto stvar! Zlasti bomo govorili, delali in pisali z največjo brezobzirnostjo, kadar nam bo treba pobijati laži in obrekovanja. Najsi je tak boj težak, pa nas jači bolj in bolj, da bo končno naša vrsta močna in nepredorna, da si bo ob nji omajal in skrhal rožičke najhujši klerikalni kozel.

A — kakor rečeno — kdor je slep, naj gre med vas. Učitelji, ki ljubimo svobodo, ne bomo klerikalni gardi hlapci, in mislimo, da bo tudi malo učiteljic, ki bi vam hotele služiti za — dekle!

V Ljubljani, 11. oktobra.

Iz mladočeskega tabora.

Na shodu mladočeskich zaupnih mož je govorilo več poslancev o položaju in o bodoči politični taktiki. Posl. dr. E. Gregar je dejal, da Mladočehi ne smejo izgubiti poguma ali drug drugemu podtikati krivde neuspeha. Češki poslanci niso krivi, da se je vlada z njimi igrala. Nasprotniki upajo, da nastane med Mladočehi in na desnici anarhija, toda tega veselja — je dejal govornik — jim ne naredimo. Govornik je bil za svojo osebo vnet za najstrožjo obstrukcijo, toda sedaj meni, naj se rabi to orožje šele v najhujši stiski. — Posl. dr. Stranjsky je naglašal slogo čeških, moravskih in šlezjskih poslancev. — Posl. dr. Engel je dejal, da poraz ne zadeva Čehov, nego vlado, ki se je vdala obstrukciji. Vojno je izgubila država. Čehi zadeva

krivda le v toliko, da so bili prezaupni. Toda zaupnost je znak poštenosti. Kmalu se pokaže v parlamentu, ali je desnica močna. Govornik upa, da ostane desnica složna. Končno je izrekel dr. Engel bojazen, da dobé Čehi novega namestnika. No, tudi tega udarca se složen narod ne straši. Govori se nekaj o fcm. Fabiniju, ki naj bi prišel na Coudenhovejevo mesto. („Reichswehr“ to vest dementira.) — V Češkem Brodu je poročal svojim volilcem poslanec Fořt. Dejal: Obstrukcijo bi bili uničili dve kompaniji, sedanjih razmer ne uničita niti dve armadi. Fořt dolži servilnost in oportunitizem desnice, da je zakrivila vse neuspehe. Tudi vstop dr. Kaizla v Thunovo ministrstvo je bila napaka. Govornik meni, da tudi po odstopu Claryjevega kabineta ne pride na krmilo desničarska vlada, kajti nemška obstrukcija velikanskega uspeha ne izpusti tako kmalu iz rok.

Poljsko vprašanje na Pruskem.

„Mosk. Véd.“ so prinesle pod tem naslovom članek, v katerem poročajo, da se na Pruskem pripravljajo na še hujše preganjanje Poljakov. Že sedaj so Poljaki ondi toli brezpravni, da se njihovi otroci niti privatno ne smejo učiti materinščine. Kaj še nameravajo torej Prusi? Morda niti med seboj ne bodo smeli govoriti v poljščini? Take germanizacije naj se „kulturoznosni“ Nemci sramujejo v dno duše! Žalostno pa je, da se „Mosk. Véd.“ surovega postopanja Nemcev celo veselje. Zares, prav pravi „Politik“: glasilo, ki se je ponižalo tako nizko, da proslavlja prusko zatiralno politiko, nima več pravice, se imenovati slovanskim.

Razmere v Srbiji.

Ruski zastopnik Mansurov je zapustil Beligrad in pred svojim odhodom posetil ministrskega predsednika, dr. Gjorgjeviča, kateremu je dejal, da bode Rusija jako veselilo, ako bodo obsojeni radikalci pomiloščeni, sicer pa naj pripiše Srbija posledice sama sebi. Rusko časopisje povdarja, da sta se Francija in Italija v svoji taktiki pridružili Rusiji. To dokazuje — piše „Rosija“ — da evropske vlasti, ki so podpisale berlinsko pogodbo, ali vsaj del teh vlastij, nečjejo mirno prenašati roparskega delovanja Milana. Seveda molče Anglija, Nemčija in Avstrija, toda tudi te države se bodo morale pridružiti splošnemu protestu, ker jih bo javno mnenje k temu prisililo. In potem se bo moral Milan Obrenović podati ali odstopiti. Da se zлага tudi Avstro Ogrska z drugimi vlastmi, ki so sklenile berlinsko pogodbo, je razvidno — pravi „Reichswehr“ — iz članka inspiriranega „Pester Lloyd“, ki pravi, da se iz molka nekaterih držav ne sme sklepati, kakor da se za dogodke v Belemgradu ne zanimajo in se za nečloveške krivice ne menijo. Nô, naša sodba o ulogi avstrijske vlade v Srbiji je docela drugačna. Ako bi Milan ne imel prav v Avstriji tolike zaslonbe, bi moral že davno iti! — Srbski poslanik v Peterburgu, Kristić ima na svojem mestu jako težko stališče. Naj-

vplivnejši krogi se ga izogibljejo. Zato bode Kristić menda kmalu zapustil Peterburg, in diplomatske zveze med Rusijo in Srbijo bodo zopet pretrgane.

Anglija in Transvaal.

Vojna se ni še začela, kajti guverner Kapa, Milner, je začel posredovati znova. Krüger še ni izgubil nade, da se morda vendarle ohrani mir. Buri se ne pomikajo več dalje proti Natalu, nego so se ustavili ob meji, kamor dohaja vedno več čet. Tudi precej prostovoljcev drugih narodnostij se je že pridružilo Burom. Glavna armada Burov s poveljnikom Cronje leži v bližini Lichtenburga, odkoder more odmarširati naravnost proti Kapstadtu. Doslej imajo Buri na meji Natala že nad 16.000 mož, 6000 mož stoji v rezervi. Mlajši Buri so proti Joubertu, nadpoveljniku, ker se poteza za mir in se jim zdi sploh premalo bojevit. Buri zahtevajo, naj zavzame njegovo mesto Viljoen, ki je baje mnogo energičnejši in bojevitejši. Naš dopisnik v Pretoriji nam poroča o položaju med drugim takole: Najbolj kritičen čas je bil, ko je prišlo angleško povabilo za takozvano „joint commission“, katero so Buri odklonili. Če sploh kdo odneha, je to samo Anglija in ima tudi dobre vzroke zato. Angleška armada je namreč v stanju popolne desorganizacije, ni ji mogoče niti jedne popolne baterije poslati sem. Ko so zadnjič poslali tri baterije v Natal, morali so si od pet drugih baterij izposoditi konje. To priznavajo Angleži sami in bral sem to tudi v knjigi, ki je ravnokar izšla, „Army letters“. Boerci so dobro oboroženi in Angleži stoje kakih 2000 metrov od meje pri Amajubi in Laingsneku. Lahko bi toraj bilo, da prekorači eden ali drugi enkrat brez povelja mejo, ustrelji in pretrga s tem diplomatska pogajanja. Boerci so silno razjarjeni in posebno zdaj, ko nam je še portugalska vlada napravila nerodnosti s tem, da je prepovedala, da se uvaža orožje skozi Mocambique, je jeza velika. Menda so Portugizi, kakor se govori, tudi že zaseli Komatipoort s 600 možmi. Komatipoort, bil sem sam tam, je izvrstna pozicija za Boere, zelo slaba pa za Portugize. Transvaal je izvrstno pripravljen za boj; samo v zadnjem letu je bilo pripeljano najmanj 149.000 pušk. Vladni magazini so vsi polni živeža, in sicer na vseh krajih v deželi. A čas še ni prišel za boj, ideja južnoafričanske zveze še ni popolnoma zrela, saj še nismo popolnoma edini z Boeri v Natalu in Kapu. Kadar bomo edini, potem bo Transvaal začel nemudoma boj. Da bi Angleži nam gospodarili?! Saj jih že skoraj ni več v deželi. Iz Johannesburga kar vse beži. Želel bi, da bi samo jedenkrat videl jednega naših Boerov in jednega Angleža skupaj, potem bi precej rekel, kdo je gospodar v deželi. To je gotovo, da bodo Angleži od suzerenitete odstopili, in sicer kmalo. — Take razmere so bile v Transvaalu pred enim mesecem, a kakor kažejo brzjavke, se mnogo niso spremenile.

Naše barje.

(Konec.)

Ako primerjamo ti dobi, pokaže se na prvi pogled, kako odločno se je postopalo v prvi dobi. Posamni dvorni reskripti nimajo ravno toliko tehtnega v sebi, da bi se morali v tem spisu navesti, kateremu je namen, stvar v kratkih potezih predložiti, ali z njimi se pokaže, kaj zamore vstrajnost in naklonjenost vladarjev do kmeta poljedelca.

Ljubljanska latvica bila je globoko jezero, osušeno plodovito polje, potem smrdeča močarina, sedaj plodovito polje, kate-rega pa vsako deževje z vodo zalije, na katerem kmet od same nade na boljše čase živi.

Ukaz na ukaz razpošiljal je dvorni urad, čez dve leti se ni nobena prošnja ali pritožba reševala na Dunaju. Kmetске težnje so se upoštevale in gladko ugodno reševale, in da bi nemila smrt cesarja Františka tako naglo ne bila pograbila, naše barje bi bilo po temeljitih predlogih inženirjev, kakor sta bila Šemerl in Francesconi, do dobrega osušeno in obdelano.

Po smrti tega cesarja je pa postalo močvirsko vprašanje odveč, vsak kdor je želel, dobil je pravico do kakšnega obrta, samo da je mogel zapreke v strugo staviti. Močvirski odbor se ukvarja že 20 let z rešenjem osuševanja, a ni dlje prišel kakor do treh načrtov, izmed katerih je drugi najbolj po mišljenju starih inženirjev, vodnih tehnikov na glasu izdelan, ali tudi ta se vedno naprej kritikuje, kakor da bi še ne bil goden, akopram že 16 let miznice in predala vseh uradov nadleguje.

Struga Ljubljance je zanešana, s kolmi zabita, kjer je pristan za kamen in drugo gradivo, je struga za tretjino zasuta, trebi se brod pod Gradaščico in uravnava se pristan že leta in leta, pa je vedno slabše. V novjšem času prizadeva si neki tehnik svojo nadarjenost posebno s tem skazati, da kanale skoro v pravokotu v Ljubljano izpeljava, in s tem vodi odtok zapira, kar je prav očitno zlasti o deževju pri kanalu za starim gledališčem, pa tudi drugod. Temu tehniku bi bilo pač priporočati, naj bi se bolj poučil kako je treba ustja vodam urejevati. Poročilo deželnega pisarja Volbenka Markoviča, ki je živel v 17. stoletju, bi ga o tem koncem 19. stoletja poučilo, kako se prirejajo iztoki in utoki pri vodah. Tudi njegov način trebljenja pod franciškanskim mostom vzbuja pozor pri mimogredočih.

Ljubljanski mestjanje postavili so leta 1833. svojemu ljubljanskemu županu Ivanu Hradeckemu za zasluge pri osuševanju barja, pri katerem je bil on duša vseh naredeb, trivoglato piramido v spomin. Prav na sličnem kraju stoji ta spominek pri lškem mostu poleg ceste, katero je on zgradil po krajih koder se prej človek še peš ni upal stopati. Barjan se mimogredoč spominja hvaležnim srcem moža, ki mu je od Iga do mesta tako gladko ravno pot preskrbel.

Po dolgem prestanku dobila je zopet Ljubljana župana, kateri se liki Hradecky

nosti in odide k sosedu. V sobo stopi stari Logar — iz Amerike. Ko zve od Tončka, da je v hiši svojega sina Matije, hoče oditi, a Tonček mu brani. Vrne se Polona, ki spozna očeta. Nikakor mu ne dovoli, da bi odšel, temveč — ker je truden — mu odkaže posteljo. V tem se vrne s semnja Matija. Sedejo k večerji. Polona pove možu, da je prišel iz Amerike tujec, ki ji je povedal, da je tam videl njegovega očeta. Matija ne miruje toliko časa, da gresta Polona in Tonček po tujega moža. Ko vstopi Andrej v sobo, ga Matija spozna, veselo vzklikne in mu pade okolo vratu.

To je natančna vsebina Stritarjeve igre, kakršno smo videli včeraj prvič na slovenskem odru. Navedli smo jo zato tako popolno, da iz nje razvidijo bralci nje slabe in dobre strani. Stritar ima v svojih zbranih spisih več dramatiških prizorov iz kmetijskega in dijaškega življenja. Vse to, kar je že spisal, je združil sedaj z enim naslovom, a ne z zadostno notranjo vezjo. Zato so posamezne slike v ohlapni medsebojni zvezi, in dejanje je bolj epiško nego dramatiško, kar seveda ni „Logarjevina“ v korist. Dramatik mora zajemati tam, kjer je življenje polno in bujno, razburkano in vabeče, zanimivo in tako, da more živeti tudi na odru. Junaki Stritarjeve igre pa preveč govorje in premalo živje. Prva slika ima ob koncu mnogo dramatiš-

kega življenja. Konflikt med očetom in sinom je slikan z realistično, živo barvo in zbuja gledalcu prijetne nade o razvitku in zaključku igre. A preden vidimo konec prvega dejanja, smo že trudni zavoljo dolgih, istovsebinskih pogovorov Matije in Polone, sina in matere, matere in očeta, očeta in sina. Vsi razpravljajo o istem predmetu, samo vsak z drugimi besedami. Sploh je pa prvo dejanje najboljše, živahno in zanimivo. Z drugo sliko ni povedal Stritar tega, kar je mislil. Hotel je — to se nam zdi — pokazati, kako živi Janko na Dunaju, kako troši denar, ki mu ga pošilja oče, kako izgublja brezplodno čas in zdravje. A v tihi, vsakdanji, malo dovtipni družbi svojih tovarišev sedi Janko mirno in molčeče, in nič nam ne kaže, da bi bil veseljak, ki ljubi vino in dekleta in razsipava denar. Drugo sliko je napisal Stritar tudi zato, da sta se sestala brata na Dunaju. Kako bi lahko navdahnili ta sestanek z dramatiškim življenjem, kako bi mu zagotovili pretresljiv, efektan učinek! Tretja slika nam zopet kaže Stritarja-dramatika. Dasi sta oba kmeta s Pikinim Jožetom odveč, vendar nam niso na poti, ker je sicer dovolj potrebnega življenja. Sestanek Janka z Lenko je pisan presrečno in simpatično, a rodi brezdomno nevrjetnost, da bi Lenka od otročjih let nosila v žepu dvakrjarski prstan, in da bi se Janku tako hipoma

zbudila otroška ljubezen do Lenke. Dramatiško učinkujoč je sestanek Janka z očetom, v katerem prizoru je kot na dlani očitno razodet grčavi, ponosni značaj starega Logarja. Tudi zadnje dejanje je pisano krepko in jasno, le vere nimamo preveč v to, da bi si mogel Matija s prodajo kostonja in pomaranč toliko prištetediti, da je s temi prihranki kupil celo posestvo.

Značaji so pisani jasno in naravno. Najboljši je seveda Andrej Logar, pristni slovenski kmet, trmast in neomajen. Igral ga je g. Verovšek izborni ter je v prvi vrsti pomagal igri do uspeha. V tem so ga podpirali vsi igralci in igralka brez izjeme, in njim mora biti g. Stritar hvaležen, da so ohranili igro na površju. Dobili smo vtisk, da so se s posebno pridnostjo in vnemo poprijeli igre našega najodličnejšega pisatelja. G. Verovšek je torej igral izborni, zlasti je bil nedosežen v tretjem dejanju, kjer je igral duševni boj s tako realistično, da smo bili ob nji razdivljeni. Uloga Janka se nam zdi — epizoda. Igral jo je g. Inemann ter je storil iz nje, kar je bilo mogoče. Bil je ves čas drugega dejanja miren in tih, ves čas tretjega dejanja skesan in sentimental — in ni napravil na nas vtiska, da je študent, ki je zapravljal očetu vse imetje. Bil je pač tak, kakor ga je naslikal Stritar. Velesimpatična oseba, plemenit in odkrit značaj je Matija, ki ga je

prav dobro pogodil g. Danilo. Matija je prejel glavna oseba nego Janko. G. Danilo je zadel pravi kmetiški ton, časih morda prepatetiški, a vendar vseskozi zadovoljiv. Tudi Polono je naslikal Stritar živo in jasno, a gospa Danilova jo je igrala krepko in dovršeno, da je kar živeła pred nami. Tako resnično kmetiško dekle je bila tudi g. Polakova kot ljubezniva, dobrosrčna Lenka. V prizoru z Jankom je igrala z ono kmetiško naivnostjo, ljubeznijo in prostodušnostjo, ki jo more pogoditi le misleča igralka. V manjših ulogah so se odlikovali gđc. Ogrinčeva kot mati Liza, g. Housa kot izvrstno maskirani Pikin Jože, ki jo je rezal po ribniško, g. Deyl kot dijak Mokar, g. Polašek (Dušina), g. Puš (Ropotaj), g. Orehek (Kozobrad), g. Kranjec (Zorko) in g. Povhe (Potrebnik). Lep Tonček, ki pa je bil pregospoko obut, je bila gđc. B. Vračko.

Nad vse pa moramo pohvaliti klasični Stritarjev jezik, ki mu teče gladko in prekrasno kot pesem, glaseča se med preprostim narodom...

Gledališče je bilo dosti dobro obiskano. Preveč praznote smo videli v parterju in ložah. O, kako veje mrzla in neprijazna sapa proti temu, kar zraste na domači njivi! Zeblo nas je, vendar smo se tu in tam razvneli do glasnega in priznavalnega ploskanja.

za osuševanje barja in za blagor okoličana poteguje. Gospod župan Ivan Hribar ne slovi se na bronasti plošči, toda v srcih zavednih barjanov-okoličanov je njegovo ime že davnej urezano.

Dragi bralec teh, po zanesljivih virih napisanih vrstic, naj pisatelj tega stavka nikar tu in tam ostre sodbe ne zameri, kajti pisan je o času, ko je sv. Peter vse zatvornice na nebu odprl, preteč, da hoče grešnega barjana zopet s pomanjkanjem in gladom spokoriti. M. Peruzzi.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 11. oktobra.

— **Osebnosti.** Deželni svetnik v Mariboru gospod Makso Bouvier je imenovan državnim pravdnikom v Celovcu. Srečo ima ta mož — kar čudovito srečo!

— **Klerikalci in liberalci!** Mirna, do sedaj kakor ovčica ob pastirjevi strani hodeča občina Brezovica pri Ljubljani, ki je bila do zadne volnice klerikalna, razdvojila se je v dva tabora. Nove občinske volitve so razpisane, in zadnji teden divjal je po mali srenji volilni boj, kakor ga morda samo Ljubljana vsako leto doživi. Agituje se z geslom: mi smo klerikalci! mi smo liberalci! In to mej priprostimi kmeti: srd pa je tak, da bi klerikalec najraje snedel liberalca, in vice versa! Vse to, kakor že povedano, mej priprostim kmetiskim narodom! Kaj tacega bi moralo duhovščini, in v prvi vrsti gospodu knezoškofu s silo oči odpirati! Ta boj zanesla je kakor povsod, tako tudi na Brezovici duhovščina med ljudstvo, njega stroške pa bode ob svojem času plačevala — duhovščina in nikdo drugi! Ljubljanskega knezoškofa dolžnost bi bila, da bi to sprevidel. Pa je vdarjen s slepoto! V brezoviški občini ima škofija nekaj travnikov, in zategadelj je gospod knezoškof na Brezovici volilec v prvem razredu. Mesto, da bi Njega milost jokal nad kmetiskimi klerikalci in liberalci, pa se je še celo vtaknil v brezoviško volilno borbo. Svojega rodnega brata odpošiljal je zadnje dneve mej kmete v Gorice, da je hujškal klerikalce nad liberalce! Izvrstno! Včeraj se je cel dan volilo. In cel dan je našega škofa tanki bratec čepel v Notranjih Goricah ter čakal do poznega popoldne, da je oddal škofov glas za brezoviške klerikalce proti brezoviškim liberalcem! Kako je volitev izpadla, v tem trenutku še ne vemo, če pa so zmagali liberalci, potem je na Brezovici z ondotnimi klerikalci propadel tudi naš škof ljubljanski! Zares izvrstno! Bog ve, kdaj počni naši duhovščini tista debela, črna mreža, s kojo sta ji sedaj prerašeni obe očesi! Gospodu knezoškofu pa priporočamo, da naj razpiše duhovne vaje, pri kojih naj bi on in njegova duhovščina razmišljala o liberalcih na Brezovici!

— **Krida pri kašeljškem konsumnem društvu** bode našega „Slovenca“ v oči in v srce tako, da bruha s sebe jezo in srd, kakor bruha vulkan s sebe blato in žveplo! Nič ne pomaga! Omenjeno društvo je bilo sad klerikalnega gospodarskega šušmarjenja in postalo je po lastnem priznanju „Slovenca“ insolventno, zagazilo je torej v krido. Če je dr. Šusteršič to zadevo na znani advokatski način zakrpal, tudi prav, nekaj časa bode že držalo. S tem pa še ni poravnana škoda. Tisti materi sedmerih otrok, nad katero je „Slovenec“ v ponedeljek točil svoje solze, odščipnilo se je pri poravnavi okrog 150 gld.! Vsaj ti so za večno zgubljeni, te je požrla klerikalna gospodarska organizacija. Kdo pa bode drugo plačal, sicer ne vemo, pri kancu prej kot ne nikdo drugi, nego kašeljški kmetje, ki so bili po brezvestni naši duhovščini zapeljani k nesparmetnim trgovskim poskusom! Kmetje, kakor duhovniki, ostanite raje pri svojem kopitu, pa ne doživite tako žalostnih skušenj, kakor ste jih doživeli v Kašlju! Če se držite svojega kopita, o drugem itak ničesar ne umete, pa si prihranite škodo, nesrečnemu „Slovencu“ pa obilo jeze in srda!

— **Zanimiv dementi.** Včeraj nas je, in že drugič zadela čast, da smo bili dementirani po „Fremdenblattu“. Ta je dementiral našo vest glede tržaškega namestnika grofa Goëssa. Potrdil je, da je bil tržaški namestnik pri grofu Claryju in pri ministru Körberju, ostali del pa imenoval „eine tendenziöse Erfindung“, namreč tisti del naše notice, v katerem je bilo rečeno, da sta ministra odobravalta dosedanje poli-

tiko grofa Goëssa, ki je bila primorskim Slovincem in Hrvatom skrajno nasprotna in da sta mu naročila, naj nadaljuje sedanji sistem. To pojasnilo jemljemo z zadoščenjem na znanje toliko bolj, ker obsega obsodbo dosedanje Goëssove politike. Če ministra nista odobravalta dosedanje proti Slovincem in Hrvatom naperjene politike grofa Goëssa in če mu nista naročila, nadaljevati dosedanje sistem, se to v kratkem pokaže z dejanji. Prvi bo to pokazal sam grof Goëss, saj je po naši sodbi naravnost nemogoče da bi iz take obsodbe, če je resno mišljena, ne izvajal konsekvenc. Naše poročilo se sicer nanaša na kroge, stoječe prav blizu italijanskim poslancem, torej najboljšim prijateljem grofa Goëssa, in težko nam je verjeti, da bi ti ne bili dobro poučeni. Ali vzlic temu hočemo pačakati, da se dejanski izkaže, če je „Fremdenblattovo“ zatrdilo, da je „eine tendenziöse Erfindung“ da sta ministra Clary in Körber odobravalta Goëssovo, proti Slovincem in Hrvatom naperjeno politiko, in da sta mu naročila nadaljevati dosedanje sistem, utemeljeno in ne samo — pesek v oči.

— **Nekaj o trideseterih.** Zadnji „Domoljub“ hvali na vse pretege one učitelje, ki so se udeležili duhovnih vaj v ljubljanskem lemenatu. Pravi, da so šli delat pokoro iz samega golega pobožnega prepričanja. Poglejmo to prepričanje malo bolj natanko in vstrašil se ga bo sam „Domoljub“. Jeden onih vrlih mož je šel v lemenat, da bi dobil službo v lepem kraju blizu Kranja, potem bo pokazal fige klerikalcem in liberalcem — ipsissima verba — drugi, da bi dobil dobro službo nekje na Dolenjskem, tretji, da bi se vsedel na gorko blizu Šmarne gore, četrti, da mu je dal fajmošter službo organista, peti, da bi dobil Metelkovo ustanovo in zopet drugi, da bo ložje „štemal“ — dekleta — ipsissima verba — Kaj ne, lepi motivi za tako pobožnost? Le imejte te sebičneže! „To so bili lepi dnevi slovenskega učiteljstva!“ Pri slovesu iz lemenata so pretakali solze, sedaj lijó kar curkoma saj onim, ki niso dosegli svojih sebičnih namenov. Mi liberalni učitelji smo pač odkritosrčnejši in lahko rečem boljši ljudje.

— **Slovensko trgovsko pevsko društvo** priredi na čast svojemu predsedniku, gospodu ces. svetniku Iv. Murniku pevski večer v četrtek, dne 12. t. m., zvečer ob pol 9. uri v spodnjih prostorih „Narodnega doma, h kateremu večeru so vsi društveniki in prijatelji društva najljubše vabljeni. Izročila se bode tudi gospodu predsedniku slika pevskega zbora, kojo je domači fotograf gospod Davorin Rovšek prav dobro pogodil.

— **Iz trgovskih krogov** se nam poroča: V kratkem pride v Ljubljano slovenske „kronce“ služiti izza celjskih izgredov znani razgrajatelj Rutter, zastopnik tvrdk: Winternitz & Reich in Gebr. Moro. Trgovci, spominjajte se izreka: „Bogu kar je božjega, razgrajaju Rutterju pa — primeren pozdrav!“

— **Trgovsko-obrtno društvo v Gorici** se je predvčerajšnjem na zaupnem shodu ustanovilo in sicer po vzorcu „Trgovskega in obrtnega društva za Kranjsko“. Goriško društvo ima namen, razširiti svoj delokrog tudi na Trst. Želimo novemu društvu mnogo uspeha. Ustanovilo se je v pravem času, kajti kaže se, da nameravajo nekateri tudi na Goriško zanesti tisto „organizacijo“, ki pri nas že dela — krido.

— **Značilen kontrolni shod.** Včeraj se je v Trstu vršil kontrolni shod v vojašnici v „starem lazaretu“. Reservisti so bili večinoma Slovenci in deloma Nemci. Lahov je bilo le malo, a vzlic temu so se službena naznanila, povelja itd. izdala izključno v laškem jeziku. Ko si je neki slovenski rezervist dovolil opazko, da teh laških naznanil ni razumel, vrgli so ga hitro v zapor, dočim je poslušajoči častnik — preslišal, ko se je neki laški rezervist namesto s „hier“ javil s „qui“, dasi se je to na istem kontrolnem shodu bilo strogo prepovedalo.

— **Laška realna gimnazija v Pazinu.** Laški listi so že pred meseci naznanili, da je laška realna gimnazija v Pazinu zadočila pravico javnosti in v istrskem deželnem zboru se je to tudi zatrjevalo. Zdaj pa se je izvedelo, da to ni resnično.

— **Pospeševanje obrtnosti.** V nedeljo dne 8. t. m. ob treh popoldne zbralo se je v dvorani hiše rokodelskih pomočnikov

precejšno število rokodelcev iz občin Št. Vid, Gornja in Spodnja Šiška. Predaval je tajnik trgovske in obrtniške zbornice, ces. svetnik Ivan Murnik, o delovanju c. kr. trgovskega ministrstva za pospeševanje malega obrta. To se skuša doseči s tem: 1.) da daje c. kr. tehnološki obrtni muzej na Dunaju strokovna pojasnila; 2.) da se prireajo stalne inčasne razstave strojev za male obrte; 3.) da se dajo pod ugodnimi pogoji stroji malo-obrtnim zadrugam; 4.) da se dajo posojila na obrtovalne surovinske magacinske in produktivne zadruge; 5.) da se prireajo mojstrski tečajji na Dunaju; 6.) da se prireajo strokovni tečajji zunaj Dunaja in uvede obrtni potovalni pouk; 7.) da se pliva na vzgojo učencev. Po daljšem razjasnilu teh točk je omenjal, kaj se je doslej za Kranjsko storilo. Več krojačev, čevljarjev in mizarjev bilo je v mojstrskih tečajjih na Dunaju, napravila sta se dva strokovna tečaja za čevljarje in to v Ljubljani in v Trzinu. Namerava se napraviti tudi razstava strojev v Ljubljani. Ko je ces. svetnik Murnik še opozoril, poslušalce na sklep deželnega zbora kranjskega o ustanovitvi deželne obrtne komisije, in razjasnil, da bode ta svojo nalogo izvrševala s tem, da bode razširjala in vpeljala nove, priznane pripomočke in metode, da bode oživetarjala učne tečaje za obrtnike, prirejala razstave in preskrbovala obrtnikom razna delavska sredstva, pospeševala gospodarsko organizacijo malega obrta s snovanjem zadrug in končno, da bode vplivala na dajanje kredita za male obrtnike — se je prešlo na razgovor o ustanovitvi obrtne zadruge za mizarске obrte. Po daljšem razgovoru so se udeleženci zjedili o glavnih točkah pravil, katera se bode z ozirom na določila zakona sestavila in ko se voli še odbor predložila c. kr. oblastvu. Govorniku sta se za trud zahvalila g. župan Belec in pa še posebej mizarški mojster Arhar. Mi le želimo, da bi poučljivi govor ces. svetnika Murnika rodil za okoliš šentviški mnogo dobrega sadu.

— **Dirka slovenskih biciklistov** Kamnik in okolica, katera je bila dne 1. oktobra radi neugodnega vremena preložena, vrši se dne 15. oktobra po ravno istem vzporedu.

— **Rcparski umor.** Včeraj med 11. in 12. uro popoldne našli so „Kodrasi“ Boštjana Žvana, mesarja iz Gorij pri Bledu, pri dobavskem mostu poleg Kamnegorice v vodi Lipnici ubitega. Manjka mu denar. Popoldne je baje plačeval še pri Valentinu vino. Ubijalec se še ni dobil. Morda ga „fajfa“ izda.

— **Železničnih uradnikov krajevna skupina v Ljubljani** napravi odslej vsak četrtek zvečer ob 8. uri družinski sestanek pri Auru; dne 22. t. m. napravi skupina z opoludanskim vlakom izlet v Grosuplje. Členi in nečleni dobrodošli!

— **Popravek.** V dopis, govorečem o napadu „Demoljuba“ na učiteljstvo, naj se čita v 10 vrsti: „Ker župnik, službujoč v kraju — ne „Kranju“ kakor je bilo napako stavljeno.

* **Tolstega roman „Vstajenje“** je prenehal izhajati. Pisatelj je namreč uredništvu ruske „Njive“ sporočil, da mora konec II. dela bistveno spremeniti ter napisati še III. del. Uredništvo mora čakati sedaj vsaj do srede novembra. Tudi je Tolstoj v zadnjem času bolehen.

* **Rodbinska drama.** V zadnjih dneh se je odigrala v Bosanski Krupi strašanska rodbinska drama. Neki podjetnik je izgubil pri kvartanju 600 gld. V razburjenosti se je začel s svojo ženo prepirati. V srditosti je zgrabil ženo za vrat ter jo zadavil.

* **Menelik na Angleškem.** Iz Londona se poroča: Kakor se govori v dobro poučenih krogih, namerava Menelik, cesar Abesinije, priti k neki konferenci v London, in sicer ko si bode ogledal svetovno razstavo v Parizu. Na konferenci se bo razpravljalo o železnici iz Kaira v Kap, da se pridruži tudi Menelik k dotični podjetniški družbi. Oficialni vzrok potovanja pa je zahvala Menelika za neko dobroto, katero mu je storila Anglija.

Književnost

— **„Slovansky Přehled.“** Vsečina: Jiří Rubín: Z nové poesie chorvatské. Silvije Stratimir Kranjčević. Lubor Niederle: O kolébo národa slovanského. Dr. Zofja Daszyn-

ska: „Rolnické kroužky“ v Haliči. Adolf Černý: V údolí Resie. (S vyobrazením.) Sjezdy: XI. rusky archaeologický sjezd v Kijevě. Čedádský sjezd na památku Pavla Diakona. II. sjezd slovanských novinářů v Krakově. Národnostní poměry v Přímoři. (S mapkou). Statistika Kašubů. (Stefan Ramult: Statystyka ludności Kaszubskiej). Jižní Slované. (Stěpán Radič). Z Varšavy (Aureli Wiszar). Z Lužice (Lužičan). Slované severozápadní. Slované východní. Jihoslováné. To vseslovansko revijo prav toplo priporočamo! Izhaja v Pragi.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 11. oktobra. Uradna „Wiener Zeitung“ prijavlja cesarski patent, s katerim se sklicuje državni zbor na dan 18. okt. Seja poslanske zbornice je sklicana na 11. uro popoldne, seja gospodske zbornice na 4. uro popoldne.

Dunaj 11. oktobra. Danes je bil pri grofu Claryju kranjski deželni predsednik baron Hein. Potem sta bila pri Claryju moravska poslanca dr. Žaček in dr. Stransky. Ta dva sta dala izraza ogorčenju češkega naroda radi nameravanega razveljavljenja jezikovnih naredeb in Claryja opozarjala na posledice, ki morajo nastati, ko se je država uklonila obstrukciji. Clary je rekel, da samo uradniško ministrstvo more vzeti nase odgovornost za preklic jezikovnih naredeb. Končno sta Žaček in Stransky svarila Claryja, naj ne razdira desnice, ker njej ne bo sledila druga večina, nego sledil bo kaos.

Dunaj 11. oktobra. Vodja ministrskega predsedništva grof Clary je včeraj ob 5. uri popoldne sprejel — dr. Šusteršiča. Grof Clary mu je rekel, da apelira na „gemässigte und zuwartende Haltung“ Slovincem, in dr. Šusteršič mu je na to odgovoril, da ostanejo slovenski poslanci v desnici.

Dunaj 11. oktobra. Danes je Clary konferiral s Schlesingerjem. Povabil je tudi načelnika češkega izvrševalnega odbora dr. Skardo.

Dunaj 11. oktobra. Izvrševalni odbor desnice je sklican na soboto ob 4. uri popoldne.

Dunaj 11. oktobra. Nemške stranke so se zedinile, da posade na mesto prvega podpredsednika poslanske zbornice nemškega nacionalca Pradeja. Ta je Slované že tisočkrat krvavo razžalil, a desnica bo z njim vender zadovoljna.

Dunaj 11. oktobra. Vest, da se nadvojvodinja Štefaniya poroči z grofom Lonyayem, se potrjuje.

Brno 11. oktobra. Včerajšnji shod čeških državnih in deželnih poslancev je sprejel resolucijo, v kateri se izreka za najodločnejšo opozicijo tako v državnem zboru kakor v delegacijah ter pritrjuje sklepom izvrševalnega odbora desnice ter čeških zaupnih mož iz Češke. Nameravano razveljavljenje jezikovnih naredeb smatrajo poslanci za akt sovražnosti proti češkemu narodu, za kršenje prava in pravičnosti za poraz cele države, za uničenje državne avtoritete in instaliranje upora na mesto zakonitega reda ter uvrščajo ta korak med tiste velike katastrofe, ki so v drugi polovici tega stoletja zadele Avstrijo. Uradniško ministrstvo smatrajo za kršenje temeljnih principov ustavnosti ter pozivljajo narod, naj podpira opozicijo čeških poslancev.

London 11. oktobra. Transvaalska vlada je angleški vladi predlagala, naj se konflikt poravna posredovanjem posebnega razsodišča, toda s pogojem, da se angleško vojaštvo takoj umakne. Če do 11. oktobra ob 5. uri ne bo odgovora, ali če se angleško vojaštvo ne umakne, smatral bo Transvaal to za formalno napoved vojne.

London 11. oktobra. Došle so brzojavke, datirane z dne 9. t. m., ki naznanjajo, da je zapovednik Boercev dal osim krdelom ukaz, naj bodo pripravljeni, da se takoj začne vojna. Angleško vojaštvo je dobilo naročilo, da mora biti vso noč pripravljeno, vse angleške predstraže so bile znatno pomnožene. Angleži mislijo, da bodo Boerci Mafeking bombardirali.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 9. oktobra: Ana Kramar, delavka, 22 let, Trnovski pristan št. 20, jetika. — Ciril Klinc, poslovođev sin, 3 $\frac{1}{2}$ leta, Poljanska cesta št. 72, davica. — Leopold Mencej, železničnega uslužbenca sin, 6 dni, Vodmat št. 24, celjustni krč.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806-2 m. Srednji srčni tlak 736-0 mm.

Oktobar	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Temper- tura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
10.	8. zvečer	742-6	4-7	brezvetr.	jasno	00 mm
11.	7. jutraj 2. popol.	742-9 740-7	1-0 13-1	brezvetr. sl. jvzhod	megla jasno	

Srednja včerašnja temperatura 50°, nor-
male: 11-4°.

Dunajska borza

dne 11. oktobra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	99	gld.	20	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	99	"	15	"
Avstrijska zlata renta	116	"	65	"
Avstrijska krona renta 4%	98	"	20	"
Ogerska zlata renta 4%	115	"	15	"
Ogerska krona renta 4%	93	"	90	"
Avstro-ogerske bančne delnice	901	"	—	"
Kreditne delnice	361	"	75	"
London vista	120	"	90	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59	"	—	"
20 mark	11	"	77	"
20 frankov	9	"	58 $\frac{1}{2}$	"
Italijanski bankovci	44	"	60	"
C. kr. cekini	5	"	70	"

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA
MAKS VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3.
Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega so-
čutja mej boleznijo in ob smrti naše
iskreno ljubljene soproge, odnosno ma-
tere, tašče in svakinje, gospe

Ivane Juh

izrekamo tem potom vsem sorodnikom,
prijateljem in znancem najsrčnejšo za-
hvalo.

Osobito in posebej se zahvaljujemo
vsem gg. c. kr. finančnim uradnikom, v
prvi vrsti onim slavnega računskega od-
delka, za obilo spremstvo predrage rajne
k večnemu počitku in za prekrasni venec,
dalje čast. gg. pevcem za gniljivo petje
ter darovateljem krasnih vencev. Bog
povrni vsem!

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1899.

(1872) **Zalujoči ostali.**

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solno-grad, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osobni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlo-
vih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopo-
ludne osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih
varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic,
Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha,
Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina,
Ljubna, Celovca, Lienca, Št. Mohorja, Pontabla. —
Ob 4. uri 57 m. popoldne osobni vlak z Dunaja,
Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta
Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osobni vlak z
Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pon-
tabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih
iz Linca. — **Proga iz Novega mesta in Ko-
čevja.** Osobni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob
2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer.
— **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Ob
7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob
6. uri 10 m. in ob 10. uri 25 m. zvečer, poslednji
vlak le ob nedeljah in praznikih v oktobru. — **Pri-
hod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6.
uri 56 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6.
uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak
le ob nedeljah in praznikih v oktobru. (1206)

Suhe gobe
fizol, želod, razna žita in
druge deželne pridelke
kupi po najvišji ceni 1852-2
Ivan Majdič, Kranj.

Uabilo.

**Odbor slovenskega trgovskega
pevskega društva vabi uljudno vse svoje
častite gospode člene in prijatelje društva k
futurišnjemu**

pevskemu večeru

koji se priredi na čast vrlemu predsedniku,
preblagorodnemu gospodu

Ivanu Murniku

ces. svetniku

točno ob 1/2 9. uri zvečer v „Narodnem
domu“.

Na zdravje!

Odbor.

Hôtel „Pri slonu“.

V sredo 11. in četrtek 12. oktobra
izvirni

Grinzing-večer.

Dunajski ljudski godci, jodlarji,
pevci in duetisti.

Začetek ob 8. uri.

Vstopnina 50 kr.

Z velespoštovanjem

(1863)

Gabrijel Frölich.

Album slovanskih

napevov za citre.

To prvo hrvatsko delo izbranih, vseskozi najlepših in
priljubljenih narodnih in umetnih napevov je izšlo sedaj
v tretjem izdanju s podloženim slovanskim besedilom in
primernim nemškim prevodom. Zadržaj tega izdanja je
izredno zanimiv in prireditev v kolikor možno lahkem
slogu stavljenih pesni je posebno efektivna. Med sedanjimi
podobnimi izdanji je omenjeno jedino hvaležno za ci-
traša, ki namerava s predavanjem slovanskih napevov
v slušalcu vzbuditi izredni uspeh. Ukusna oprema tega
ljudskega izdanja ga dela prikladnim darilom za vsa-
cega prijatelja citer. Dozdaj je izšlo 25 zvezkov po
25 novč. Kdor naroči 20 zvezkov na jedenkrat dobi
20% popusta. Pregled pošilja na zahtero brezplačno:

(1791-2) **Josip Sorg v Zagrebu.**

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica

registr. zadruga z neom. zavezo

pisarna v Šelenburgovih ulicah h. št. 3 v Ljubljani

sprejema in izplačuje

hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ % obresti od dne do dne

brez odbitka in brez odpovedi.

Glavni deleži so po 100 gld., poslovní po 10 gld. Za brezplačno pošiljanje denarja so polo-
žnice na razpolago. Vsa pojasnila pismeno ali v uradnih urah od 8.—12. in od 1/3.—6. ure.
Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretgalo.

(1688-9)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Špecerijski komi

21 let star, ravno vojaščine prost, želi
vstopiti v službo — ako se želi takoj —
v mestu ali na deželi. (1865-2)

Naslov pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Priporočava

(21-233)

Kulmbaško sladno pivo

pastêrizovano v steklenicah
znano po svojih izvrstnih učinkih.

Kavčič & Lilleg

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

Trgovski pomočnik

dober prodajalec, izurjen v trgovini meša-
nega blaga, večč slovenskega in nemškega
jezika, želi takoj svoje mesto premeniti.
— Več se izve J. Ev. P. Idrja 95. 1862-2

Stanovanja.

3 stanovanja z 2 sobama in ku-
hinjo, po 120 gld. na leto;

1 stanovanje z 1 sobo, 60 gld.
na leto; (1839-3)

oddajo se za novemberski termin.

Adolf Hauptmann, Vodmat št. 98.

DR. V. GREGORIČ

odpotuje

za čas od 11. do 31. dne
oktobra t. l. (1870-1)

Vincenc Čamernik

kamnoseški mojster

Slomškove ulice št. 9 LJUBLJANA Slomškove ulice št. 9
nasproti električne centrale (1731-7)

priporoča p. n. občinstvu za bližajoči se praznik Vseh Svetih svojo

bogato zalogo nagrobnih kamnov

iz raznolikih marmornatih vrst po najnovejših risarijah. Prevzame izde-
lovanje rodbinskih rakev ter spomenikov tudi na zunaj.

Narisi ter načrti so brezplačno na ogled.

Znano solidno delo. Nizke cene. Točna postrežba.

Naznanjam s tem, da se je pretečeni ponedeljek odprla moja

druga prodajalnica na drobno

v Filipovem dvorcu (v Špitalskih ulicah).

*Ista bode specijalni oddelek moje dosedanje trgovine na drobno in se je
oskrbela s popolnoma novo, dobro asortirano zalogo blaga.*

*Najuljudneje vabim svoje čestite odjemalce, da posetijo to mojo novo pro-
dajalnico.*

J. G. Mayer.

(1847-2)